

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 3.09.15
FU-sak: 13/15		Arkivsaknr.:

INSTITUSJONELT FORANKRET INTERNASJONALT FORSKNINGSSAMARBEID

INNLEDNING

UiB er i dag engasjert i en rekke internasjonale aktiviteter på institusjonelt nivå. Sentralt i dette internasjonale samarbeidet er bilaterale avtaler og institusjonelle nettverk. Dette notatet gir en oversikt over de mest sentrale avtaler, nettverk, organisasjoner og sentraladministrative internasjonale sekretariatsfunksjoner ved UiB. Omtalen er i denne omgang begrenset til de mest fremtredende forskningsrettede aktivitetene. Worldwide Universities Network (WUN) gis særskilt omtale.

BILATERALE AVTALER

UiBs bilaterale samarbeid inkluderer:

- [Gjesteforskerprogrammet med University of Washington og Memorial University of Newfoundland.](#)
- [Makerere University i Uganda](#)
- [Samarbeid med flere institusjoner i Sudan](#)

UiB skal i samarbeid med NTNU etablere en felles lokal stillingsressurs som får tilsetning hos Innovasjon Norge ved ambassaden i Tokyo. Universitetet i Bergens hovedmål er å utvikle langsiktige partnerskap med japanske institusjoner for forskning og høyere utdanning på grunnlag av 1) faglig samarbeid og kontakt mellom enkeltforskere i Norge og Japan, 2) avtaler som er inngått med japanske institusjoner for forskning og høyere utdanning, samt 3) fremtidig identifiserte og prioriterte nye behov og ønsker for faglig samarbeid med japanske fagmiljø og institusjoner.

Nettverk og organisasjoner

UiBs medlemskap og deltakelse i samarbeid i internasjonale nettverk inkluderer:

- [Worldwide Universities Network \(WUN\)](#)
- [Coimbra Group](#)
- [Compostela Group](#)
- [Utrecht Network](#)
- [University of the Arctic](#)
- [Network for University Cooperation Tibet – Norway \(Tibetnettverket\)](#)

UiBs medlemskap og deltakelse i samarbeid i internasjonale sentre i utlandet inkluderer:

- [Nordic Centre China at Fudan University](#)
- [Nordic Centre in India \(NCI\)](#)
- [Southern African – Nordic Centre \(SANORD\)](#)

- [Inter University Centre Dubrovnik \(IUC\)](#)
- [Peder Sather Center for Advanced Studies at UC Berkeley](#)

UiBs medlemskap og deltakelse i internasjonale organisasjoner inkluderer:

- [European University Association \(EUA\)](#)
- [International Association of Universities \(IAU\)](#)
- [The Latin American Council of Social Sciences \(CLACSO\)](#)

EUA er interesseorganisasjonen for europeiske universiteter og har sitt arbeid særlig knyttet opp til utredning og policy-utvikling på viktige felt innen forskning og høyere utdanning. UiB er spesielt aktivt innen organisasjonens Council for doctoral education (CDE) og deltar i prosjektet Framework for the Internationalisation of Doctoral Education (FRINDOC) (<http://www.eua.be/cde/about-euacde.aspx>)

IAU er en UNESCO basert organisasjon for institusjoner innen høyere utdanning fra hele verden. IAU er den eneste globale interesseorganisasjon for universiteter. Organisasjon har ansvaret for World Higher Education Database (WHED). IAU er i likhet med EUA en interesseorganisasjon, men er særlig aktive overfor globale og regionale sammenslutninger. (<http://www.iau-aiu.net/content/presenting-iau>)

CLACSO. I juni 2015 fornyet UiB sitt MoU med El Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales (CLACSO) [Det latinamerikanske samfunnsvitenskapelige råd]. CLACSO er det største faglige nettverket innen Latin-Amerika forskning (hovedsakelig innenfor samfunnsvitenskap og humaniora) i verden. CLACSO er *lokalt forankret* i regionen og har mer enn 400 universiteter, institutter og sentre som medlemmer. Det er en viktig ressurs for UiB forskere som er opptatt av latinamerikanske forhold og tverrfaglig Latin-Amerika forskning. FA er kontaktpunkt for samarbeidet med CLACSO, som også samarbeider tett med det norske Latin-Amerika nettverket (NorLARNet) og Det nordiske nettverket av Latin-Amerika forskere (NOLAN). En engelsk presentasjon av CLACSO kan hentes på http://clacso.org/institucional/documentos/CLACSO_Institucional_ING.pdf

WUN - WORLDWIDE UNIVERSITIES NETWORK:

WUN er internasjonalt nettverk som består av p.t. 19 forskningsuniversiteter på 5 kontinenter. UiB ble medlem av WUN i 2004. Medlemskap er institusjonelt, og skjer kun på invitasjon. Hovedansvarlig for WUN samarbeidet er forskning. WUN har som siktemål å forske på globale problemstillinger gjennom internasjonalt forskningssamarbeid av høy kvalitet. Mer enn 2000 forskere er i dag engasjert i over 90 etablerte interdisiplinære WUN forskningsgrupper og forskernettsverk der forskerne har initiert og driver internasjonale forskningsprosjekter under de fire prioriterte *WUN Global Challenge* områdene:

- [Responding to Climate Change](#)
- [Public Health \(with emphasis on non-communicable diseases\)](#)
- [Understanding Cultures](#)
- [Global Higher Education and Research](#)

Formålet med WUN er å legge til rette for økt internasjonalt forskningssamarbeid mellom forskere ved medlemsuniversitetene for blant annet å utvikle nye prosjekter som kan hente inn finansiering fra nasjonale, regionale og internasjonale programmer og kilder som finansierer forskning. Dette arbeidet understøttes med øremerkede ressurser fra hvert WUN universitet for initiering og deltakelse i forskningsprosjekter, deltakelse av forskere på internasjonale WUN konferanser,

symposium og workshops, støtte til mobilitet/utveksling av unge forskere mellom WUN universitetene m.m.

WUN disponerer forskjellige tiltak og finansieringsmekanismer for å engasjere forskere og PhD kandidater ved medlemsuniversitetene i WUN forskningssamarbeidet. **WUN Research Development Fund** er en såkornmiddelordning for å initiere nye WUN forskningssamarbeid og prosjekter. Midler utlyses en gang pr år og prosjekter velges ut på kompetitivt grunnlag. **WUN Sustainability Fund** er midler som kan brukes til å understøtte etablerte WUN samarbeidsprosjekter som har betydelig potensiale til å hente inn eksterne forskningsmidler fra forskningsprogrammer, private fond/donor, industri m.v. **WUN Research Mobility Program** gir mulighet for økonomisk støtte til unge forskere til reise og gjesteforskeropphold ved et annet WUN universitet.

SEKRETARIATSFUNKSJONER

FUDAN. UiB har sekretariatsfunksjon for Nordic Centre, Fudan Universitetet. Nettverket består av 25 nordiske universiteter. Siktemålet med senteret er å være en læringsinstitusjon for kinesiske studenter og forskere om nordiske forhold og omvendt. Senteret er også en hub for utdanning, forskning og konferanser/workshops på tematikk av felles interesse. Institutt for Sammenliknende politikk og Det juridiske fakultet UiB har vært spesielt aktive i dette samarbeidet. I 2015 feirer Nordic Centre 20 års jubileum. Viserektor Anne Christine Johannessen er Chair for senterets styre. Mer informasjon kan finnes på <http://nordiccentre.net>

PEDER SATHER: Fra 1. januar 2015 overtok UiB ansvaret for sekretariatsfunksjonen til Det norske Peder Sather konsortiet. Rektor er leder av styret for konsortiet og FA fungerer som rektors sekretariat. Formålet med Peder Sather senteret (lokalisert på UC Berkeley) er å styrke forskningssamarbeid og fasilitere utvikling av nye forskningsprosjekter mellom fagmiljøer ved UC Berkeley og de 8 norske institusjonene i konsortiet. Forskere fra norske institusjoner kan søke om økonomisk støtte til forskningsprosjekter for samarbeid med forskere fra UC Berkeley. I 2015 ble omlag USD 420 000 innvilget i støtte til ulike samarbeidsprosjekter mellom UC Berkeley og de norske institusjonene. Mer informasjon kan finnes på <http://sathercenter.berkeley.edu>

INTER-UNIVERSITY CENTRE DUBROVNIK er et uavhengig internasjonalt senter organisert som et konsortium, som har til oppgave å organisere og fremme kontakt og utveksling gjennom prosjekter, kurs og konferanser innen en stor bredde av fagfelt. Ledere og ressurspersoner fra 170 medlemsinstitusjoner deltar i senterets aktiviteter. UiB har lenge vært engasjert i senteret, ikke minst gjennom professor emeritus Ørjar Øyens mangeårig innatts som senterets generaldirektør. Professor Sigmund Grønmo er nå leder av senterets råd. UiB yter sekretariatsstøtte til styret for IUC og FA ivaretar UiBs sekretariatsfunksjon.

FORSKNINGSDIREKTØRENS KOMMENTARER:

I den gjeldende handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet 2011-2015¹ sies det at Universitetet i Bergen skal være «et **internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet** som satser målrettet på fremragende, fri og grunnleggende forskning». Planen understreker også at «Det er viktig at universitetets forskere og studenter gjennom forskning og kompetansebygging er med på å **løse de store globale utfordringene** verden står overfor, også om det ikke umiddelbart gir vitenskapelig uttelling. Universitetet har lange tradisjoner for forskningssamarbeid med universiteter i **Afrika, Asia og Latin-Amerika**, og det er et mål å arbeide for ytterligere styrking av dette.» Planen legger også vekt på økt **internasjonal publisering**.

¹ http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/w2/ui/uib_internasjonal_virksomhet.pdf

Et redskap for å bidra til å øke institusjonens internasjonale synlighet, og samtidig delta i internasjonalt forskningssamarbeid med en *gjensidig* utveksling av kunnskap mellom sør og nord, er UiBs bilaterale avtaler, deltagelse i internasjonale programmer, nettverk og organisasjoner.

En utfordring både for UiBs *institusjonelle* samarbeidsavtaler og UiBs sentrale «investeringer» i internasjonale nettverk og organisasjoner, er at de er lite kjent og tatt i bruk som ressurs i den internasjonale forsknings- og utdanningsvirksomheten ved fakulteter og institutter. Etter forskningsdirektørens oppfatning bør det arbeides for å sikre at forskere og fagmiljøer får større kunnskap om mulighetene som ligger i bruken av institusjonelle nettverk for den faglige virksomheten. Dette gjelder i særlig grad mulighetene nettverksmedlemmer har til å gå sammen om å søke finansiering av felles forskning gjennom H2020 eller andre internasjonale kilder, slik det bla. gjøres i WUN.

Etter forskningsdirektørens oppfatning er tiden moden for en gjennomgang av UiBs ulike institusjonelt forankrede internasjonale engasjement med sikte på å kartlegge og å synliggjøre muligheter for økt forskningssamarbeid slik at man får et godt grunnlag for en strategisk vurdering av denne type internasjonalt universitetssamarbeid. Gjennomgangen kan gjøres i tilknytning til en eventuell ny handlingsplan for internasjonalisering, eller på selvstendig grunnlag.

Saken legges med dette frem for utvalget til orientering og drøfting.